



II. ÉVFOLYAM
10. SZÁM
1993.
OKTÓBER
ÁRA: 6 FT

VÍZPART

AZ ALSÓ-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA



„Elég volt a szakma lejárataásából!”

Közgyűlés a Magyar Hidrológiai Társaságnál

1993. október 19-én tartotta vezetőségválasztó közgyűlését a Magyar Hidrológiai Társaság Budapesten, az MTESS Kossuth Lajos téri székházában. A közgyűlésre összesereglettek a társaság aktivistái az ország minden részéről. Dr. Juhász József, az MHT elnöke üdvözölte a vendégeket és küldötteket. Ezután Barna Aladár, a Seniorok Tanácsának elnöke emlékezett meg a társaság halottairól, köztük a Szegedi Területi Szervezet előző elnökéről, dr. Simády Béláról, akinek pályáját meleg szavakkal méltatta.

A társasági díjak és kitüntetések átadásakor nagy örömminkre szolgált, hogy Szegedi Területi Szervezetünk elnöke, Török Imre György szakmai és társasági munkásságáért Bogdánffy Ödön-díjjal részesült. (Az öt bemutatott portrét ebben a lapszámban olvashatják.)

Majd Raum László főtítkárra beszámolója hallgattuk meg az előző közgyűlés óta végzett munkáról, mely időszak alatt a társaság három vándorgyűlést szervezett, jelentős szakmai fórumaként a tagságnak.

Megállapította a főtítkárra, hogy a vizes ágazat rossz társadalmi megítélése ellenére kiváló szakmai munka folyt a társaságban, és előadói üléseken foglalkozott a tagság a vízgazdálkodás legfontosabb problémáival, eredményeivel. Ezt követően meghívott vendégünk, Rajkai Zsolt államtitkár beszélt a vízügyi politika aktuális és távlati kérdéseiről. Beszédének egyik fontos mondanivalója, hogy elég volt ennek a szakmának a politikai célzatú lejárataásából! Ez a szakma rossz társadalmi megítélése ellenére is nagyon sokat tesz az egészséges emberi környezetért, a jövő nemzedékeiért, igenis, ki kell állnunk munkánk elismertetéséért.

Miután Szöllösy Zoltán ismertette a felügyelő bizottság jelentését, mely a társaság működését rendben találta, Szijjártó Zoltán alapszabálymódosítási javaslatai következtek. Majd a főtítkári és a felügyelő bizottsági beszámolókat vitattuk meg, s megválasztottuk a levezető elnököt és a szavazatszámoló bizottságot. Ezután a jelölőbizottság elnöke, dr. Hankó Zoltán ismertette a bizottsági javaslatot a jelölőlistára felkerülő tagtársakról. Ezután következett a szavazás, ahol némi változtatással megerősítettük az előző elnökséget és bizottságokat.

E szerint ismét Dr. Juhász József a Magyar Hidrológiai Társaság elnöke, alelnök Havas András és dr. Varga Miklós, főtítkárra Raum László. Főtítkárhelyettesek dr. Kardos Mária és Nagy András. Területi szervezetünkből dr. Vágás Istvánt erősítettük meg a Hidrológiai Közlöny főszerkesztőjeként.

A választás után Kemény Attila, a KTM államtitkára tartott előadást a környezetvédelem, a természetvédelem és a víz kapcsolatáról.

Novák Gyula
MHT titkára

Minden ötödik: veszteséges...

Tanácskozott a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége

A Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége 1993. október 15-én tartotta ülését Budapesten. Szántó Imre társelnök üdvözölte a résztvevőket, köztük Szabó Iván pénzügyminisztert, az országos szövetség elnökét, Rajkai Zsolt államtitkárt, dr. Hájós Béla helyettes államtitkárt, valamint a Belügyminisztérium, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, s a Földművelésügyi Minisztérium képviselőit.

A megnyitót követően Szabó Iván tájékoztatást adott az elnökség, valamint a vízgazdálkodási társulatok elmúlt másfél éves tevékenységéről. Egyértelműen kiderült, hogy a társulatok alapadataikat a rendkívül nehéz pénzügyi bizonytalanság ellenére teljesítették. Kedvezőtlen az a tényező, hogy a termelő-szolgáltató tevékenységet végző társulatok mintegy húsz százaléka csak veszteségesen tudott gazdálkodni. További gondot jelent a vízi társulatok tevékenységében, hogy területünkön a kintlévő érdekeltségi hozzájárulás nagysága 1992-ben elérte a 174 millió forintot. Ez a helyzet 1993-ban sem javult. (Folytatás a 2. oldalon.)

Vízügyi múzeumi tanácskozás Szegeden

1993. október 13-a reggelén rangos rendezvényre gyülekeztek a résztvevők az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság székházában. Esztergom, Gyula, Székesfehérvár, Szolnok, Győr, Debrecen és Miskolc után Szeged adott otthont a Magyar Vízügyi Múzeum előszervezésében az évenkénti múzeumi összekötő értekezletnek.



A rondella helyreállításához egy emlékvízmerce állításával kapcsolódhatnánk...

A résztvevők úgy tervezték, megtárgyalják a múzeumi hálozat gondjait, bajait, s eredményeit. Dr. Kovács Gábor vízügyi igazgató megnyitó beszéde után Fejér László, a Magyar Vízügyi Múzeum Levéltár és Könyvtár igazgatója örömmel jelentette, hogy a Magyar Vízügyi Múzeum végre kikerült a Területfejlesztési és Környezetvédelmi Minisztérium hatásköréből, s eredeti állapotába jutott, megfelelő önállósággal.

Beszámolt a múzeum gyűjtő-s kiállításrendező tevékenységéről, elővettette: az 1100 éves honfoglalási évforduló, s az expo rendezvényszervezői sorába integrálódik a múzeum. Az elképzelés szerint a Duna menti városok múzeumainak kiállításai – köztük Mosonmagyaróvártól Mohácsig számos intézmény – bemutatnák a Duna menti népek életét, néprajzát s a Dunával, Magyarországgal való kapcsolatukat a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig. Últimó Russzeig most van folyamatban az érintett városok múzeumaival az előzetes egyeztetés az ügy érdekében.

Kaján Imre, az intézmény igazgatóhelyettese, a Magyar Vízügyi Múzeum vezetője beszámolt a Tarnaörsön báró Orczy Lőrinc költő, tábornok, királyi biztos 275 éves születési

szünet is támogatást nyújt. A bajaiak továbbra is kéri a Ferenc-csatornához kapcsolódó dokumentumokról s tárgyi emlékekről való híradást, hiszen ide kapcsolódik a bezdáni hajószilip is, Európa első betonépítménye, alkotója az aradi születésű Mihálik János mérnök.

Szolnokon tovább ápolják a milléri gyűjteményt, gyarapítják, szépítik. Debrecenben a Keviéppel karöltve vízügyi gyűjtemény „összehoásán” fáradoznak, a már nyugdíjas Dunka Sándor vezetésével. Győrben a lesvári gyűjtemény gyarapodása töretlen, továbbra is gyűjtik a Nyugat-Dunántúl vízügyi emlékeit. Székesfehérvár területén a Bor-révi gát-örházat lebontották, így az ott elhelyezett vízügyi emlékek áthelyezése elodázhatatlan, most dolgoznak rajta.

Dr. Ivicsics Lajos a Vituki képviselőletében felajánlotta szolgálatait a Vituki archív anyagának publikálására, elsősorban a folyóvizeink vízmércéinek törzskönyvből foglalt színes anyagát ajánlotta az összejúlet megtszítelte az Országos Vízügyi Főigazgatóság képviselője is, a főigazgató üdvözlétet tolmácsolta Wisnovszky Iván, s támogatásáról biztosította az értekezleten részt vevők munkásságát.

Szakmai értelemben tágitotta ismereteinket dr. Morgós András előadása a fa- és fémesszők tartóításának, megóvásának, bemutatásának módozatairól, lehetőségeiről – ő a Nemzeti Múzeum restaurációs osztályát vezeti. Külön öröm



A vízügy muzeológusai ellátogattak az újszegedi emlékhelyre is

évfordulóján rendezett ünnepségekről. A már-már feledésbe merült férfiú volt az, aki a XVIII. század végén megkísérelte a Felső-Tisza s mellékfolyóinak szabályozását. Ezzel előfutára volt a XIX. századi nagy folyószabályozásainak. Beszámolt még Huszár Mátyás munkássága kapcsán a Hortobágyi Csárdánál megtartott megemlékezésről is. Itt emlitem meg, hogy nekünk, szegedieknek is kapcsolódunk illett volna az ünnepségekhez, hiszen Huszár Mátyás mérnöki munkássága kezdetén a Maros folyó felmérésén is dolgozott, s minden jel szerint a nevéhez fűződik a szegedi vár vízi bástyája falán elhelyezett, első állandó tiszai vízmérce. Most, hogy a város s a Móra Ferenc Múzeum is támogatja a rondella helyreállítását, kapcsolódni kellene a munkálatok menetéhez legalább egy emlékvízmerce felállításának erejéig. Ezzel dr. Simády Béla néhai vízügyi igazgató emlékének is adoznánk, ki ismerve Huszár Mátyás munkásságát, támogatta az emlékvízmerce elhelyezésének ügyét.

Ezután az egyes területi összekötők számoltak be szervező-, gyűjtőmunkájukról. Nyíregyházán a felső-tiszai társulatok dokumentumainak restaurálása van napirenden, amihez az Esztergomi Vízügyi Mú-

Minden ötödik: veszteséges...

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az Országos Szövetségnek és elnökségének egyik fő feladata a jövőben az előzőekben felvetett problémák megállítási- és visszafordítási felvállalása.

A szövetség elnökségének munkáját több, a társulatokat érintő új stratégiai és jogi szabályozás előkészítéséhez szükséges javaslat kidolgozása jellemezte.

A beszámoló foglalkozott azzal is, hogy a társulatok együttműködését célszerű kiszélesíteni a környezetvédelmi szervezetekkel. **Tovább kell erősíteni a társulatok és helyi önkormányzatok együttműködését.**

Az érdekeltségi elv a működés irányítójáé

A magyar vízgazdálkodás elmúlt két évszázadnyi múltjában a társulati szektor a feladatok nagyobbik hányadát oldotta meg, a létesítmények többségét hívta életre, azok működtetése során a **társadalmi kapcsolatokat szorosabbra fűzte**, annak felemelkedését működtetése során jobban szolgálta, mint bármely más vízügyi, vagy ágazaton kívüli szervezet.

Már akkor és még akkor is demokratikus elvek alapján működött, amikor az még, illetve már más szervezeti formák között nem volt szokásos. **Mindig is az érdekeltségi elv volt a működés irányítójáé**, ami nem csak az érdekek evangéliumszerű hirdetését és képviselését, hanem azok összehangolását, valamint az érdekeltséggel arányos közteherviselést is jelentette.

Ha ezeket az ismérveket sorba rendezzük – a társadalmi felemelkedés szolgálata, a demokratikus elveknek a gyakorlatba történő átvitele és működtetése, az érdekek összehangolása és érvényesítése, az érdekeltséggel arányos közteherviselés megvalósítása, a többségi érdekek érvényesítése során a kisebbségi érdeksérelmek orvoslása, a hosszú távra szóló elkötelezés megvalósítása, a kimunkált térségi, társadalmi, gazdasági szakmai programok alapján –, megkapjuk

Dr. Hajós Béla helyettes államtitkár tájékoztatást adott a résztvevőknek a vízgazdálkodásról szóló törvényjavaslat tervezetéről, valamint a vízgazdálkodási társulatok vagyonával kapcsolatos átmeneti rendelkezésekről, mely előterjesztéseket a szaktárca a kormány részére elkészítette.

Az ülés további részében személyi kérdésekről volt szó, majd a résztvevők hozzászólásait tehetők meg. Ezek közül **Stéfán Mártonnak**, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság főmémökének a tanácskozáson elhangzott és a meg erősített társulati feladatkörrel szóló hozzászólását itt közlésszük.

annak a szervezetnek a működési és strukturális rendezőelveit, amelyet a jelen és az elkövetkező időszak vízügyi feladatainak jó színvonalú megoldásához mielőbb ki kell alakítani. Vagy ha van ilyen, azt meg kell tartani, **gondoskodva annak szervezeti, működési korszerűsítéséről, államigazgatási és gazdasági környezetének racionalizálásáról.**

A társadalmi mozgások fő áramlata a demokratikus intézményrendszerek fejlesztése, illetve az érdekeltségi döntések és közteherviselések vállalásának irányába halad, meghirdetve, és deklaráltnál is

gyorsabb ütemben

csökkentve a helyi feladatok megoldásában az állam részvételét. Összegezve e folyamatokat, mindegyik a **társulati tevékenység és szervezeti forma növekvő jelentőségét bizonyítja.**

A vízgazdálkodáson belül a társulati szektor működési hatékonysága sok dolgon kívül a társadalom vízügyi politikájának – és azon belül a társulati politikának – kidolgozását, majd széleskörű vitákkal annak kinemesítését, illetve alkalmazását is megkívánja. Ez utóbbi szektor csak a társulati választmányok és a szövetség részvételével, a társulati tiszt-



Merre kanyarodik a társulatok jövőjének útja?

ségviselők cselekvő közreműködése mellett valósítható meg. **Ahhoz, hogy a jövő feladatait társulataink megoldhassák, a jelenidő gondjain, bajain kell úrrá lenniük.**

A területi vízgazdálkodási társulatok rendkívül szorosan kapcsolódtak a mezőgazdasági nagyüzemekhez. Éppen ezért az átalakulás kezdetén már nyilvánvaló volt, hogy a földtulajdonban és a használatban végbemenő változások erőteljesen visszahatnak a társulatokra, mégpedig negatív előjellel.

Az új tulajdonosi réteg és a használói szervezetek előtt nem kellően ismert sem a területi vízgazdálkodás jelentősége, sem pedig a társulati szervezeti forma és annak működése. Igencsak hátrányos lenne mind az érdekelteknek, mind a társulatoknak, ha egy

országos ár- és belvízjárás

bizonyítaná a tevékenység és a szervezet fontosságát, illetve nélkülözhetetlenségét. Éppen ezért tenni szükséges a társulatok életben tartása érdekében.

Nekem sem szándékom, sem jogom nincs arra, hogy a társulati programot javasoljak. **Mindössze az észak-magyarországi tapasztalatok alapján lesűrhető tanulságokat ajánlom szíves figyelmükbe.**

Nevezetesen: – a társulati munka térségi megismertetése érdekében erőteljes propagandatevékenységet célszerű kifejteni, a szervezetek társadalmi és képviselői kapcsolati rendszerét indokolt kialakítani,

– a társulatok területi kötődését az önkormányzatokkal kialakítandó együttműködési rendszerekkel lehet hatékonyabbá tenni,

– a tevékenység szakmai megalapozása érdekében indokolt áttekinteni a működési terület vízgazdálkodással szem-

ben támasztott igényeit és meghatározni a kielégítés műszaki, szervezeti, dologi feltételeit.

– a társulatok szervezeti rendszerében külön szükséges vizsgálni a társulat és testület, mint vízgazdálkodási egység, illetve a munkaszervezet, mint vállalkozó-gazdálkodó társaság életbentartási, működőképességi feltételeit, követelményeit.

Mindezek természetesen csak az életben tartás „ideológiai megalapozásához” adnak muníciót. **A reálszférán belül a pénzügyi viszonyok fogják eldönteni, hogy mi történjék, illetve mi történhet a társulatokkal.**

A jelenlegi helyzetben a korábbi fejlesztési rendszerek már nem, az újak meg még nem, vagy nem elég hatékonyan funkcionálnak. Az erőforrások bizonytalanul és gyengén csorgóznak. **Az érdekeltségi hozzájárulások bizonytalansága kihát a vízügyi alap (VA) igénybevételére.** Az elmaradások behajthatóságát, helyi adó jellegű, vagy adókedvezményes konvertálhatóságát szakértői szinten lehetne vizsgálni.

Az is fontos lenne, hogy a VA-hoz hasonlóan az FM-pénzalapok is támogassák a közcélú művek karbantartását, illetve belterületi munkáknál TFA-támogatásra is sor kerülhessen.

A régmúltban az érdekeltségi hozzájárulások mértékéig a társulatok állami pénzzuttatásban, illetve azokat kiegészítő állami

támogatásban részesültek.

Ugyanakkor az érdekeltségi hozzájárulásokat közadók módjára hajtották be.

Ez a helyzet a társulatok hitelképességét is megalapozta. Ha figyelembe vesszük a jelenlegi tulajdonosváltozás időbeni lefutását, ma sem lenne felesleges hasonló lehetőséget kialakítani, mint ahogy a **közcélú munkák érdekeltségi hozzájárulásának adókedvezmény, adóvisszatérítés és adóalap-csök-**

Tanácskozott a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége

kéntési lehetősége is kedvező hatású lenne a mozgalomra.

Mindezeket célszerű lenne összehangolni egy közhasznú munkaprogrammal, figyelemmel a belterületi vízrendezés céltámogatási igényére is.

Amikor az előzőekben felsorolt kedvezményekről, vagy kedvezmény-jellegű elbírálásokról beszéltünk, azt azért tettük, mert a társulatokra a szélsőséges vízjárás időszakokban különleges feladat hárul.

Meghatározható körben és mértékig részt kell, hogy vállaljanak az ár- és belvízvédkezési munkákban. Éppen ezért indokolt elősegíteni, hogy az azzal arányos munkaszervezetek részben közhasznú szervezetenként működjenek, biztosítva egyes szakterületek preferált

munkavállalási lehetőségét is.

Ehhez a gondolatkörhöz az is hozzátartozik, hogy az **állami vízügyi létesítmények is legyenek bevitelők a társulatokba**, illetve az állam érdekeltsége arányában – szervezeti útján – lehessen és legyen társulati tag.

A közműtársulati körben a csatornázás és szennyvíztisztítás lehet az elkövetkező két-három évtized meghatározó feladata.

A legutóbbi cél- és címzett támogatások között örvendtesen nagy e szakterület részese. **Ugyanakkor meglepően kicsi a társulatszervezési igény és arány.** A lakosság lecsökkent teherviselő képessége, a munkanélküliek és a minimál jövedelműek magas aránya csak részben magyarázat erre a magatartásra.

Annak érdekében, hogy a csatornázás ne esetleges beavatkozás legyen, illetve az állami pénzeket a lehető leghatékonyabban használják fel, indokolt a vízbázisvédelemre, a településüzemeltetésre, a gyógy- és üdülőhelyekre irányuló térségi csatornázási programokat kialakítani a helyi önkormányzatok és érdekeltek, a területi vízgazdálkodási, valamint közigazgatási szervezetek, a finanszírozásban résztvállaló pénzügyi intézetek bevonásával. A programon belül a

megvalósítás anyagi, műszaki feltételei kidolgozásán túl, **különleges fontosságú a megvalósítás szervezeti formáinak elemzése**, valamint az azokhoz rendelhető pénzügyi támogatások kimunkálása, illetve széleskörű megismertetése.

Az ilyen módon létrehozott társulati programtól elvárható, hogy az állami pénzeszközök hatékony felhasználását biztosítsa, megvalósításához az elkülönült pénzalapok – VA; KVA; TEFA – összehangolt támogatást nyújtsanak, a **kidolgozásban részt vállaló pénzügyi intézetek a hitel-, illetve a garancianyújtásban is jeleskedjenek.**

A térségi csatornázási – és remélhetőleg társulati – program kidolgozásához és megvalósításához is szélesíteni szükséges az igénybe vehető erőforrásokat, illetve az áthidaló pénzügyi lehetőségeket. A programnak része lehet egy **hitelcsomag-program** (a szükséges garanciákkal), egy adókedvezmény-program, egy **jelzálogprogram**, és utóljára, de nem utolsó sorban egy **közhasznú munkavégzési program.**

A társadalmi-gazdasági változások nem állnak meg a vízügyi szervezetek határmezsgyéjén. Vagy időben felismerjük azokat és tudunk alkalmazkodni hozzájuk, vagy nincs más választásunk.

Nem állhatunk hullámtörőként

a folyamatok elé. Éppen ezért indokolt a társadalom, a gazdaság, az ökológia, a vízgazdálkodás igényrendjét felmérni, ahhoz a különböző szektorok harmonizáló szervezeti és működési rendjét kialakítani.

A társulatok esetében a működési lehetőségét alapfeladatként a teljeskörű vízgazdálkodásra, azon belül az ipari vízgazdálkodásra, a vízbázisvédelemre, a víztározásra, vízhasznosításra, a jóléti és az ökológiai vízgazdálkodásra, alaptervékenységként pedig a természetvédelemre, a tájrendezésre és rekultivációra, a településüzemeltetésére, a környezetvédelemre is indokolt kiterjeszteni.

A jelen köszön a múltnak, s jövőnek...

Vízügyi múzeumi tanácskozás Szegeden

(Folytatás az 1. oldalról.)

tem az elmúlt évek sora, hogyan mentették meg az egyes darabokat, amikből később a kiállítási tárgyak lettek, miként bábáskodtak a munkástól a technikuson keresztül az igazgatóig a nemes ügy érdekében az igazgatóság munkatársai – önzetlenül. De nem csak belsők, a sajtó felhívására idegenek is, kiknek csak felmenőik voltak „vizesek”. Új szín volt, amikor együttműködési szerződést kötött az Ativizig a Sze-

gedi Vízművekkel az emlékhely fejlesztésére, s a gyűjtemény új arculatot kapott a vízellátás, csatornázás régi eszközeinek bemutatásával.

Az együttműködés tulajdonképpen nem is kettős, hiszen a Széchenyi István Gimnázium és Vízügyi Szakközépiskola a harmadik intézmény, amellyel a vízügyi emlékhely számolhat. Most is a munka dandárját vállalták a külső kiállítási tárgyak felújításában, csinosításában, ápolásában. A harmad- és ötöd-

évesek Somoskövi János tanár vezetésével az egyedi darabnak számító faszerkezetű tiltót állították helyre szakszerűen az idevonatkozó elveknek megfelelően. A siker kettős: jó karban van egy múzeumi tárgy, a diákok pedig egy hagyományos ácsolat szakmai fogásait sajátították el. Így köszön a jelen a múltnak, s a jövőnek. Néhai Poór Pista bácsi kezdte el a munkát, sokan folytatták, nagyon sokak segítségével. Köszönet érte.

Folytatni kell...



Pillanatkép a tanácskozás helyszínéről

„Földön járó típus vagyok”

Természetkedvelő újságíróként gyakran foglalkozom „vizes” kérdésekkel, köztük is a téli kikötő lett kedvenc témám. Az ügyben „illetékes” már évek óta Török Imre György, akit őszinte, barátságos embernek ismertem meg. Korrekt viselkedése mellett különösen az szimpatikus számomra, hogy ő sosem akart az újságíróval bratyzni, mint azok, akiknek valami miatt nem tiszta a lelkiismeretük. Róla sosem készült portré, mindig szerényen a háttérben maradt. Most azonban ideje a reflektorfénybe állítani, hisz 27 év szakmai munkáját ismerte el a Magyar Hidrológiai Társaság a nagy tudósról elnevezett Bogdánffy Ödön-díjjal.

– Tösgyökeres szegedi srác vagyok, akinek a sorsát az édesapja jól irányította. Ismert annyira, hogy erdőmérnök, vagy vízesmérnök pályát javasolt, mivel szerinte nyüzsgő gyerek voltam és nincsenek ülőgumók a megfelelő helyen. Összehozott Bereczk Péter bácsival, akivel gyakran mentem madarakat figyelni a Fehértóra. Úgy megszerettem kijárni vele, hogy az '56-os események idején is (16 évesen) inkább madarászni mentünk. Egyszerűen nem érdekelt, hogy mi van a szovjet laktanyában, a természet és a madarak fontosabbak voltak számunkra. Aztán a középiskolában elkezdődött a „verseny” a két pálya között. Eleinte a víz került előtérbe, hisz nyaranta a vízűgynél dolgoztam figuránsként. Méricskélünk, húztuk a köteleket és a csónakot. Szép évek voltak. Az érettségi után mégis az erdőt választottam, Sopronban kezdtem az egyetemet. De a nyári gyakorlatok idején mindenáron Szegedre szerettem volna kerülni, hiányzott a város. Szóval az erdőgazdasághoz kértem magam ezekre a hónapokra. A harmadik évfolyam után pedig merész lépésre szántam el magam. Bementem az igazgatóhoz, hogy végzés után ide szeretnék jönni dolgozni. Ő persze megijedt, hisz szabó létére nem szerette a diplomás embereket. Sok itt a mérnök – mondta. Inkább özpörköltet szeretett főzni (*61-et írunk!).

– Nem ment el az életkedve? Vagy legalább a szakmai karrier-álma?

– Nem mehetett, mivel rokkant nyugdíjas édesapám mellett kisebb testvéreim voltak. Tehát meg kellett élnem! Szerencsémre a Szegedi Falemezgyár főmérnökével véletlenül összefutottam Sopronban, épp erdőmérnököt kerestem, ösztöndíjjal. Megegyeztünk. És a negyedik év utáni szakmai gyakorlatom alatt tutajjal végigmentem a Tiszán. Ez már jó jel volt a vizes szakmához. Végzés után a falemezgyárhoz kerültem, ahol másfél hónappal később műszaki vezető lettem. Szerettem a munkámat, minden feladatot komolyan vettem. Szorgalmas és lelkes voltam. De a kezdeti futtatás után nem találtam a helyem. A szakmai féltékenység miatt sorozatos összeütközések következtek. Ezt utólag nem csodálom, hiszen sosem szerettem a közepszerűséget. Állás után kellett néznie, mivel közben megnősültem és gondoskodnom kellett a családomról. Erdőmérnöként pedig Szegeden nem volt állás. Megint a szerencse segített, pontosabban a sport.

– Sport?

– Igen. Mindig is kedveltem a mozgást. Úsztam és kosaroztam, utóbbiban például az NB II-es bajnokcsapat tagja voltam. Dr. Kovács Gábor – a mostani igazgatóm – vetette fel, hogy jöjjenek a vízűgnyhez. Végülis rokonszakmám van. Így



A riválist ezúttal nem távolították el...
(Fotó: Somogyi Károlyné)

kerültem ide 1966. május 1-én. Igazgatónk, Forgó Laci bácsi bátran nyúlt a fiatalokhoz. Engem elküldött a műszaki egyetemre és a végzést követően szakmérnök lettem. Végre megtaláltam a helyem, nagyon jó társaságba csöppentem. Ezzel eldőlt a sorsom, vízűgnyes lettem. Csak épp megnyugodni nem tudtam.

– ?

– Gyerekkorom óta szerettem volna utazni, ezért megpályáztam egy iraki ösztöndíjat. Később családostól ki is jutottam oda. Ebben az édesapám szorgalmazta nyelvtudás is segített. Az öntözési minisztérium szakértőjeként két év alatt rendkívül sokat tanultam, terveztem például kurd hegyvidéki öntözési rendszert. Ha valami gond

volt, akkor csak szóltak, hogy „Miszter Dzsordzsi!”, merthogy így neveztek. Ezt a szakmai tapasztalatot azóta is hasznosítom, sok előadásra kérnek fel. Az utóbbi években szinte egész Európát bejártam. Itthon pedig – hazatérésem után – visszakaptam árvízvédelmi és folyószabályozási osztályvezetői beosztásom.

– És a főmérnökség?

– Amikor 1990 végén pályázatot írtak ki az igazgatói posztra, én is ringbe szálltam. Az utolsó fordulóig versenyben voltam Kovács Gáborral, ám végül ő nyert. Akkor ajánlotta fel a főmérnöki állást.

– A korábbi riválist el szokták távolítani...

– Fejemhez is vágják annak idején, hogy sötét paktumot

kötöttünk. Pedig mindketten úgy gondoltuk, hogy ha minket alkalmasnak talált a bizottság igazgatónak, akkor bármelyikünk is nyer, a másikunk szívesen lenne mellette főmérnök, ha már jól együtt tudunk dolgozni. A sportpályán is megértjük egymást, még most is együtt kergetjük a labdát az öregfiúknál.

– Nincs nézeteltérés a palánk alatt sem?

– Legfeljebb annyi, hogy három hete egy meccsen eltörtem két bordáját az öregnek... Véletlenül belekőnyökölttem. De jól viseli!

– „Öregnek”?

– Egy évvel idősebb nálam.

– Amikor legelőször találkoztunk, akkor az épülő kikötőről saját felvételeit mutatta. Elég különös képek voltak.

– Felmásztam egy 21 méter magas világítótoronyra, mivel csak onnan tudtam a területről átfogó felvételeket csinálni. Elég kellemetlen érzés volt egy szélől kilengő toronyból fényképezni, de ez az egyik hobbim.

– Egyik?

– A sport a másik. Az aktív sportolás mellett – ma is síelek és teniszezek – sportvezetőként dolgoztam (társadalmi munkában!), sőt voltam versenybíró és játéktevező is. És szeretek főzni. A feleségem szerint tudok is. Ennek különösen a családom örül, hisz jeles összejöveteleken csillogtathatom képességemet. Ezt a szokásomat kedvelik az öreg kosaras haverok is, akik időnként bográcsosaimat, vagy flekkenjeimet élvezhetik.

– Van kedvenc ételle?

– Sok, de a kínai ételeket mindenhol megkóstolom, amerre járok.

– Mit szeret a legjobban csinálni?

– Dolgozni. Nagyon szeretem a szakmámat. Belebetegezem,

ha ebben valami megakadályoz. Nemesak napi nyolc órában köt le a munkám, hanem a sok előadás is komoly felkészülést kíván. A problémákat álmaiba is elviszem.

– Szokott álmodni?

– Álmodom néha, de inkább földön járó típus vagyok. Egy-egy operaelőadáson viszont elfog a varázslat.

– Egy ilyen kitüntetéskor az ember valamiféle leltárt készített. Önél mi szerepel a mérlegben?

– 53 évesen talán kicsit jobban fáradok, mint korábban. Az 1970-es árvíznel például egy hétig le sem került a csizma a lábamról, s néha aludtam egy-egy órát a kocsiban. Ezt ma már nem bírnám. Ettől eltekintve elégedett ember vagyok. Olyan feleséget találtam, aki ma is társam, és két felnőtt gyermekem van. A fiam Sopronban lett faipari mérnök, a lányom szintén ott tanul erdőmérnöknek. A munkám pedig sok örömet ad.

– Kitől tanulta a legjobbat?

– Sok embernek tartozom köszönettel. Például a gimnáziumi osztályfőnökömnek, a sokat segítő kollégáknak. Ám hadd szóljak elsőként édesapámról. Alapvetően meghatározta életemet az ő nevelése. Az az indíttatás, amit tőle, otthonról kaptam.

– Játsszunk egy kicsit az idővel! Mire lenne büszke egy esztendő múlva?

– Ha a politikai támadások ellenére a vízűgny talpon maradna és a mi igazgatóságunk is megfelelné a feladatának. Magánéletemben pedig arra lennék büszke, ha a lányom jövőre sikeresen fejezné be az egyetemet és jól indulna a pályán. Ez, ugye, nem túlzott kívánság?

Vass István Péter



Vannak ugye ehető és mérges gombák, de ki hallott még gyógygombáról? Nos, október eleje óta nem csupán hallani lehet róla – leginkább a gőzfürdőben, de ennek okáról majd később essék szó – , hanem fürdeni is lehet benne. Persze, ezt meg kell magyaráznunk!... (Fotó: Gyenes Kálmán)

Ez a Gomba gyógygomba...

Úgy kezdődött, hogy amikor Mészáros Gábor a Szegedi Vízművek és Fürdők élére került, s éppen bezárva lelte újszegedi „gombának” becézett egységét a cégnek, meg azt is tapasztalta, igencsak hiányzik az a város lakóinak, gyorssegélyért folyamodott hát az önkormányzathoz. Kapott is a fedett strand ideiglenes megnyitására szükséges munkálatokra 4,5 milliót. Aztán hogy '92 nyarán a strandolásra, úszásra másutt is volt már mód, ismét bezárták a Gombát, s hozzákezdtek a szellőzőrendszer felújításához, s megindították egy új kút fúrásának előmunkálatait is.

Ez a „téli kinyitóm-nyáron

bezárom” csiki-csuki még egyszer megismétlődött, miközben javában költötték a felújításra kapott önkormányzati 16 milliót, 55 millióra egészítve ki azt a vállalati kasszából. S nyitásra alkalmas is lett az idei, téli strandszezon kezdetére, október elsejére a belvárosi gőzfürdő riválisa.

Annak látogatói körében ugyanis elterjedt a hír, hogy a Gomba felújítás után használatos vize még alkalmasabb a mozgásszervi betegségek gyógyítására, mint az Anna-vízzel táplált, másik fedett fürdő. Gyógyulni vágyók átpártolása, az alkáli-hidrokarbonátos víz gyógyító erejűvé nyilvánítá-

sának kezdeményezése – itt tartunk most. Az elbírálás folyamatban.

Mészáros Gábertól a pontos adatokról is érdeklődtünk: nos, a partfürdőn fűrt, s onnan vezetéken továbbított, 70 Celsius-fokos hévíz 1552 méter mélyről jön, s előbb megtermeli a kupola fűtésére szolgáló meleg levegőt – óránként 60 ezer köbmétert! –, majd a gyógyulni vágyók ülomedencéjének 38, valamint 36 fokos vizét. S még mindig marad annyi energiája, hogy a tanmedencébe 32, az uszodába 26 fokos tiszta vizet vezethessenek – hétköznapokon 7 és 18 óra, hétvégeken 8 és 18 óra között.

Bemutatkoznak a vízgazdálkodási társulatok

Kiskunmajsa és környéke

Az 1957. évi 28. sz. törvényerejű rendelet hatályba lépését követően alakult Kígyópusztán az országban elsőként az a vízgazdálkodási társulat, ami 1960-ban a kömpöci, a jászentlászlói és a kiskunmajsai társulattal egyesülve hozta létre 25 ezer hektár érdekeltségi területen a Kiskunmajsa és Környéke Vízgazdálkodási Társulatot. A jelenlegi érdekeltségi terület nagysága (202 ezer 30 hektár) 1965-re alakult ki. A társulat első elnöke, majd igazgatója Géczi Mihály volt, aki ezt a tisztséget 1960-tól 1984-ig látta el. A jelenlegi igazgató Tóth István mezőgazdasági gépészmérnök, vízgazdálkodási szakmérnök, a térségnek 1980-tól 1990-ig országgyűlési képviselője. Mérnökgyakornokként került a társulathoz, 1966-ban főmérnöknek nevezték ki, 1984 óta a társulat igazgatója.

Vele beszélgettünk a Vízpart munkatársa.

– Az utóbbi néhány évben óriási fejlődés tapasztalható a városban. Vajon a társulat életében is ilyen látványos a változás?

– Igen, bár a kezdet természetesen itt is elég nehéz volt. A társulat – alapfeladatának megfelelően – elsődlegesen belvízelvezető csatornák építésével foglalkozott. A csatornák építését más társulatokhoz hasonlóan itt is kézi erővel, kubikos brigádok végezték. Így bizony egy esetleges belvízvédekezés gyors beavatkozási igényének nemigen tudtunk eleget tenni. Igazán csak a nyereségérdekeltségű gazdálkodás bevezetésével, 1968-tól lehet nálunk is látványos fejlődést tapasztalni. A képződött nyereségből mód nyílt gépek vásárlására, a gépekkel végzett munka eredményeképpen a géppark olyan fejlesztésére, ami a mindenkori alapfeladatok ellátásán túl jelentős vállalkozói tevékenységet is lehetővé tesz. Mi élünk is ezzel. A társulat érdekeltségi területének nyolcvan százalékát már a hetvenes években sikerült a belvíztől mentesíteni, az ilyen jellegű beruházások volumene csökkent, munkásaink foglalkoztatása érdekében tehát más területeken is kellett vállalkoznunk. Így jutottunk jelentős szerephez a Csongrád megye területén végzett meliorációs programban is.

– A társulat hatásterületén sokan foglalkoznak intenzív zöldségtermesztéssel. Ehhez viz kell, a homokhátságon való vízgazdálkodás viszont nem mindig egyszerű.

– Erre van kitalálva az a víztározó-építési program, amelynek segítségével a homokhátsági termelő társulások ma már 100-150 hektáron foglalkozhatnak gazdaságosan intenzív zöldségtermesztéssel. Közel egymillió köbméter föld megmozgatásával két nagyobb víztározót építettünk, az egyéni gazdák öntözési gondjainak enyhítésére pedig számos kisebb víztározó is épít.

– A meliorációs támogatások beszűkülése újabb profilváltást követelt a társulattól.

– Jelentősebb beruházások az alapközműellátás terén mutatkoztak, így társulatunk ivóvíz- és szennyvízcsatorna építési munkákra vállalkozott. Egy év megszakítással, 1984 óta mi építjük a mórhalmi szennyvízcsatorna-rendszert és jelentős munkarész jutott az üllési, illetve a balástyai szennyvízprogramból is. Eddigi munkánk közül a legnagyobb az 1992-ben megkezdett kiskunmajsai szennyvíztisztító telep és szennyvízcsatorna hálózat I. építési ütemének fővállalkozású megvalósítása. Társulatunk a felvállalt 121 millió forintos munkát a határidő előtt egy hónappal befejezte. Jelenleg zajlik a műszaki átadás, a próbaüzemet november 1-től kívánjuk indítani. A szennyvíztisztító telepen az eredeti tervektől eltérően – technológiai korszerűsítéssel – BIOGEST technológiával történik a szennyvíz tisztítása. Ennek az új módszernek ebben a kategóriában a magyarországi referenciaterülete a kiskunmajsai lesz. Mivel az államilag támogatott beruházások köre jelenleg magába foglalja a szennyvízelvezetés és tisztítás, valamint az ivóvízhálózat létesítésményeit, további fejlesztéseket hajtottunk végre ezirányú tevékenységünk eszközellátottsága érdekében. Ma elmondhatjuk, hogy Kiskunmajsa térségében az egyik legfelszereltebb mélyépítő részleggel rendelkezünk, így nyugodtan merünk bárhol fővállalkozóként indulni akár százmilliósi tenderpályázatokon is. Kedvező áraink mellett az elmúlt évek jó referenciái is javítják esélyeinket a verseny-tárgyalásokon.

– Ehhez őszintén gratulálok, de azért úgy gondolom, a vízügyi szolgálat feletti felhők egy kis árnyékot is vetnek a társulatra.

– Igaz, ami igaz, gondunk is akad. A mezőgazdaságban végbemenő földtulajdonváltás

következtében az érdekeltségi hozzájárulásnak csak töredéke folyik be társulatunk számlájára. Ebből adódóan a közcélú feladatokra fordítható összeg olyan minimális, hogy az ilyen jellegű munkából származó árbevételünk csak tíz százalékát érte el.

A vállalkozói tevékenység ilyen mértékű megnövekedése szükségessé tette a vállalkozás és az alaptevékenység szétválasztását. Az alapfeladat ellátását szolgáló eszközökön felüli állománnyal a társulat létrehozta a „Majsa-víz” építő és szolgáltató kft.-t. A vállalkozási tevékenységet 1993-tól ez a társulati érdekeltségű kft. fogja végezni, az alaptevékenység irányítását ezután lényegesen kisebb létszámmal látjuk majd el. Bízunk benne, hogy nem lesznek problémák, alapvető célunk a mezőgazdaság számára szükséges öntözővíz biztosítása, hatásterületünk vízgazdálkodásának segítése, a térség lakosságának vízügyi szolgálata nem szenved csorbát.

– A manapság gyakran tapasztalható pesszimista hangulat helyett jó érzés ilyen optimizmussal találkozni.

– Nincs időnk és főleg nincs okunk siránkozásra. Társulatunk fennállása óta minden évben nyereséggel zártunk. Van munkánk, van jövedelmünk. Napjainkban az éves termelési érték száz millió forint körül van, sztemben a három évvel ezelőtől ötven millióval.

– Pedig, ha jól tudom, volt olyan vállalkozások is, aminek nem túl sokat nyertetek.

– Ez igaz, de nekünk a kis pénz is pénz, ahol egy forint nyereség van, azt mi már vállaljuk. Nagyon fontosnak tartom a meglévő létszám mindenkor foglalkoztatását. Egy emberközpontú vezetés nem a munkához méri a létszámot, hanem a létszámhoz szerzi a munkát. Meggyőződésünk, hogy ez így van jól. Vagy nem erre a válaszra vártál a kérdéssel?

– Erre, de tudom, hogy 1984-ben egy nagy vállalkozásba vágtatok, ami nem igazán hozott anyag hasznot.

– Ha jól sejtem, a majsai termálfürdőre gondolsz. Nos, az igaz, hogy ez a csodálatos munka lényegében önköltségen készült, de a haszna nem anyagiakban mérhető. Büszkék vagyunk rá, hogy a fürdő egész

vízrendszere (a medencék vízellátása, csapadékvíz, szennyvíz, ivóvíz) részben a mi terveink szerint készült és a teljes kivitelezés a mi munkánk. A ma már európai híru gyógyfürdővel méltán dicsekedhet a

majsai ember. Ezt a hasznot is számolni kell, a dícsékvés minket is dicsér.

– Ezzel egyetértek. Még sok szép munkát, sok sikert kívánok!

Benke György



„A homokhátságon a vízgazdálkodás nem egyszerű...”

Hidrometeorológiai helyzetjelentés

Szeptemberben nagyon változékony, az évszaknak megfelelően kissé szárazabb, átlagos hőmérsékletű, és napfényben szegény volt az időjárás.

A 11-16 napon lehullott csapadék mennyisége – 6 milliméterrel elmaradva a sokéves átlagtól – 42 milliméter lett. Nagyobb havi összegek a működési terület déli részén fordultak elő (maximum: 65 milliméter, Mórhalom), máshol 40 milliméter körüli. Orosháza térségében csak 30 milliméter körüli értékeket mértek (minimum: 29 milliméter, Orosháza).

A havi napfénytartam (Szeged: 168 óra) – a gyakori borult, esős idő következtében – jóval kevesebb volt az ilyenkor várhatótnál. Ez az érték inkább az októberi időjárásra jellemző.

A léghőmérséklet – a nyári hónapokhoz hasonlóan – ismét szélsőséges értékek között változott. A legmagasabb és legalacsonyabb értékek szeptember elején alakultak ki, amikor gyors egymásutánban kimonodott őszi, majd nyári időjárású időszakok váltották egymást (minimum 6 °C, 7-én; maximum: 31 °C, 9-én). Ez a változékonyság, mérsékelt ingadozás mellett a hónap végéig megmaradt. A havi középhőmérséklet végül is átlagnak megfelelő lett, 16,8 °C.

A hegyvidéki vízgyűjtőn jelentkező, számottevő csapadék kisebb áradásokat indított el a Tisza vízrendszerében. A vízszint a Tiszán, Szegednél 219

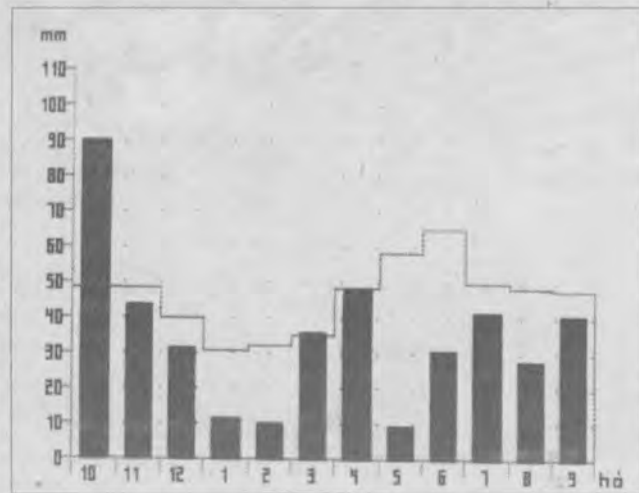
centiméterig (18-án), a Maroson, Makónál 121 centiméterig (18-án) emelkedett. A hónap legkisebb vízállásait 3-án, az áradás előtt olvasták le, Szegeden 69 centimétert, Makónál –75 centimétert. A havi középvízállás – a sokéves átlag alatti szinten – Szegeden 131 centiméter, Makónál –19 centiméter lett.

A felső 20 centiméterben jelentősen javult a talaj vízkészlete, itt a hónap legnagyobb részében 80-90 százalék körüli

volt a víztartalom, Mélyebben említésre méltó változás nem volt: 20-50 centiméter mélységben továbbra is csak 20 százalék körüli, 50-100 centiméter mélyen 25-30 százalék körüli volt a talajréteg nedvessége.

A talajvíztükör helyzetét a csapadéktevékenység nem befolyásolta számottevően. Az előző időszakhoz képest kissé mérséklődött az apadás, többnyire 10-15 centiméteres volt. (Készítette: a vízrajzi csoport)

Havi csapadékösszegek 1992–1993.



VÍZPART
Az Alsó-Tisza-vidéki
Vízügyi Igazgatóság lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság,
elnöke: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin

Felelős kiadó: Christian Theodose és Dlusztus Imre
Szerkesztőség: H-6710 Szeged, Pf.: 390, Stefánia 4.
Telefon: 62/481-281 – Telefax: 481-333 – Telex: 82-239
Kiadás és szedés: Délmagyarország Kft.
Nyomás: Nice Press Invest, Szeged